

جایگاه رنگ در گفتمان شهری با نقدی بر الگوی تبیین انتخاب رنگ در مبلمان شهری

رنگ از اهمیت بسزایی برای دستیابی به فضای مطلوب برخوردار است. استفاده مناسب از رنگ باعث ایجاد ارتباطی منطقی و حس وحدت میان محیط های شهری و مصرف کننده فضا می گردد. بطوریکه رنگ بعنوان عامل مهم در دعوت کنندگی و تحریک کننده احساس لذت و راحتی در مخاطب و بهبود بخش روحیه ی افراد در فضای شهر است. رنگ و حجم در مبلمان شهری جدای از هم نبوده و با محیط مصنوع در تعامل است. محقق بر این باور است رنگ به عنوان اولین متغیر ادراکی علی رغم تاثیر بالقوه اش در خلق محیط های دلپذیر و پایدار، دستخوش آشفتگی های بسیار در فضای شهر است، به نحوی که عدم انتخاب درست و غیر کارشناسانه در انتخاب رنگ در مبلمان شهری و تعویض مکرر رنگ مبلمان ها بر اساس سلیقه مدیران شهری و بی توجهی به روان شناسی ادراکی در هم نشینی و انتخاب رنگ و نبود توجه به مسائل اکولوژیکی در این زمینه، در تضاد با رویکرد توسعه پایدار بوده که باعث عدم رمزگشایی از سوی مخاطب و ارتباطی نادرست در محیط های شهری شده است. پژوهش اخیر به بررسی و چونی و چرایی نگرش انتخاب رنگ در مبلمان شهری می پردازد به طوریکه هدف کلی آن در ارائه این تحقیق بدین گونه است که بیان رنگ در مبلمان شهری بر اساس زمینه فرهنگی از چه ویژگی هایی برخوردار است. تاچه اندازه رنگ های مورد استفاده در مبلمان شهری با رویکرد توسعه پایدار بر اساس هویت و تاریخ و غنای فرهنگی ایرانی انتخاب شده است. در رنگ های استفاده شده در مبلمان شهری تهران تا چه اندازه به معیار های ایرانی توجه شده است؟ بیشترین رنگ های استفاده شده در مبلمان شهری شهر تهران چه رنگ هایی می باشد؟ رنگ های مبلمان شهری شهر تهران تا چه حدی بر پایه ی همجواری رنگ در محیط شهری انتخاب شده است؟ رنگ ها در مبلمان شهری می تواند از نظر مفهومی با فرم مبلمان ارتباطی درست و منطقی داشته باشد؟ این در حالیست که در مبلمان شهری کمترین توجه را به انتخاب منطقی رنگ برای فرم مبلمان دارند. وسعت عمده انتخاب رنگ بر اساس سلیقه ای چه بسا غیر کارشناسانه شکل می گیرد. روش تحقیق در این مقاله توصیفی- تحلیلی بوده و ابزارهای جمع آوری اطلاعات، کتابخانه ای می باشد.

به گمان بسیاری از پژوهندگان، کمتر مردمی در جهان به اندازه ی ایرانیان به کیفیات رنگ و اثرات آن هوشیاری و آشنایی داشته اند. رنگ آمیزی از دوران پیش از تاریخ در ایران رواج داشته و به نقطه اوج خویش رسیده است. کاربرد رنگ قرمز در تمدن سیلک مربوط به هزاره های پنجم پیش از میلاد و انواع رنگ در دوره های بعدی، نمایانگر پیشینگی و پیوستگی تاریخیچه رنگ و رنگ آمیزی در ایران است. رنگها روح دارند و زنده اند، رنگها کلمه اند و همچنین کلمات سخن میگویند. رنگهایی که انسانها بدان می پوشند و می نگارند و نقش میزنند نیز حکایت از گوشه ای دیگر از درون ایشان دارد. غایت و هدف همه مجاهدت های هنری بیرون کشیدن و استخلاص ماهیت و سرشت معنوی فرم و رنگ و آزادی آنها از زندان دنیای مادی است. رنگ زندگی است زیرا جهان بدون رنگ برایمان مرده جلوه می کند، رنگها ایده آغازین و ثمره نور اصلی بدون رنگ هستند و مقابل آنها تاریکی بدون رنگ است. رنگ یکی از عناصری است که در کنار نور، بافت، فرم و شکل بر ادراک بصری افراد از محیط تأثیر می گذارد، اما در عین حال شاید بیشتر از هر مقوله دیگری در طراحی با آن به صورت تصادفی برخورد می شود. رنگ، ابزار مهمی در جهت هدایت و القاء حالات روانی خاص به افراد و جوامع است. رنگ به کاهش خستگی و برانگیختن چشم کمک می کند. رنگها زمینه متنوعی از تضادها را در ساعات مختلف روز پدید آورده و در هر ساعت، سایه روشن های جدیدی را به وجود می آورند و فضا را متنوع و سرزنده می کنند. ضمن اینکه با استفاده از رنگ می توان به فضا یکپارچگی و وحدت بخشید یا آن را متمایز و قابل شناسایی نمود.

بی شک رنگ سهم عمد های از عناصر تشکیل دهنده سیمای هر شهر و زبان گویای مبلمان آن شهر است. شکل گیری و ترکیب بندی رنگ و عناصر بصری که تصویر هر شهر را به وجود می آورند خاطره ای را برای هر بیننده در ذهن باقی می گذارند، لذا با توجه بیشتر در بکارگیری درست و منطقی رنگ در مبلمان شهری و طراحی محیط شهری می توان بسیاری از مشکلات اجتماعی و فرهنگی و حتی ترافیکی را حل کرد، بنابراین رنگ برای مبلمان شهری مناسب است که بتواند جاوبگویی عقاید، باورها، نیازها، و خواسته های شهروندان در محیط شهری در هر زمانی باشد. بطوریکه رنگ یکی از عناصر کم رنگ و فراموش شده مبلمان و طراحی می تواند با توجه به ارزشها و هنجارها و عقاید و ویژگی های طبیعی و اقلیمی و محیطی خوانا و هماهنگ در محیط شهری برای شهروندان را مهیا کند. همچنان که می دانیم رنگ یکی از مهم ترین عناصری است که می تواند به سادگی و با هزینه ای کمتر از ساخت و ساز برای تعریف فضاها، در ایجاد خوانایی و حس وحدت و خلق حس مکان به ما کمک کند. نگارنده بر این باور است که به سادگی و با هزینه ای کمتر از ساخت و ساز برای تعریف فضاها، می توان با استفاده درست از رنگ در مبلمان شهری حس وحدت و خلق حس مکان و پیوستگی فضایی را خلق کرد. اصولا در شهرهای امروز، توجه به مقوله رنگ و تاثیرات فضایی آن بر ساکنان شهری کمتر مورد توجه قرار می گیرد براین اساس یک تفکر سیستمی سازمان یافته در صورت استفاده از این عامل در ساختار شهرهای امروزی، می توانیم با برنامه ریزی اصولی و علمی در ایجاد تمرکز ذهنی و افزایش احساس آرامش در قالب محیط و مبلمان شهری، موثرتر عمل کنیم. در این پژوهش با بررسی رنگ در مبلمان شهری به مفهومی دست پیدا خواهد کرد که این مهم باید بر پایه و ساختار هویتی ارزشمند و زمینه فرهنگی انتخاب شود تا مصرف کننده به راحتی بتواند آن را رمز گشایی کرده و بر خوانایی آن صحنه گذارد. یکی از معضلات مبلمان شهری انتخاب نادرست و سلیقه ایی رنگ است که بدون هیچ تخصص و ارتباطی که یکپارچگی و وحدت را تعریف کند برای مبلمان شهری لحاظ می کند. روش پژوهش، پیمایشی - تحلیلی - توصیفی است. و بر استفاده از اسناد کتابخانه ایی و اینترنتی گردآوری شده است. جامعه این پژوهش، بر اساس رنگ مبلمان شهری شهر تهران انتخاب شده است. برای تجزیه و تحلیل رنگهای به کار رفته در مبلمان شهری از روانشناسی رنگها استفاده شده است.

نویسنده:

یوسف امیدیان